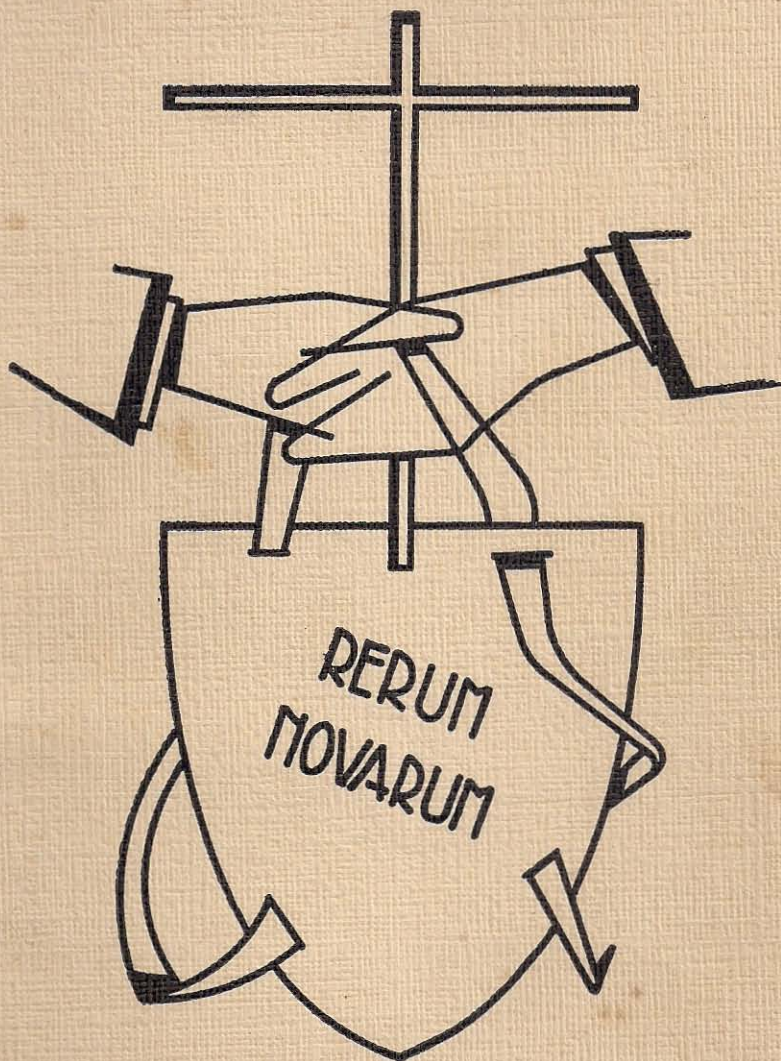

HERDENKINGSPLECHTIGHEID TER NAGEDACHTENIS VAN

E. H. A. DAENS

1839

1907

1957

Priester Daens Herdenking

AALST

1907 - 1957

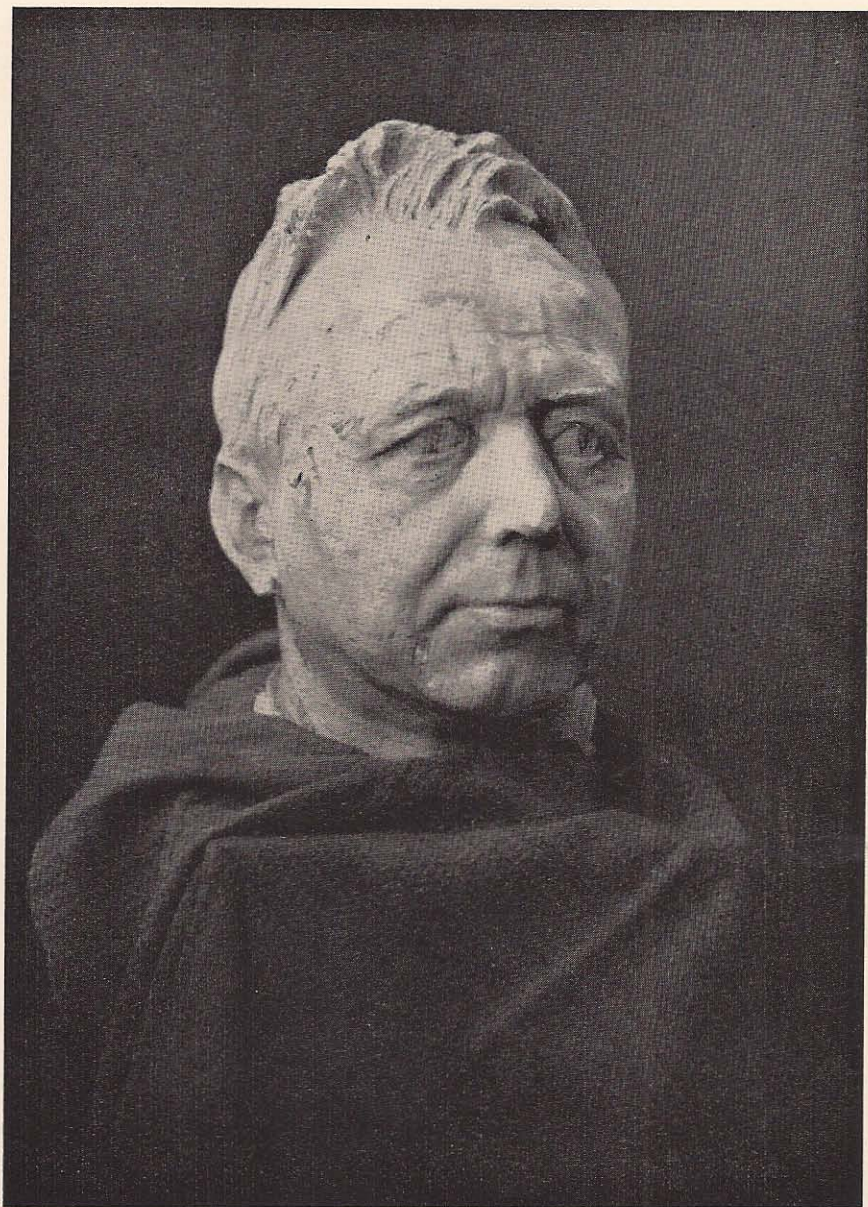
« SLAAF NOCH BEDELAAR MAG DE ARBEIDER ZIJN,
HIJ MOET EEN VRIJ EN WELVAREND MAN WEZEN ».

« ONS KRISTEN VOLKSPROGRAMMA IS NIETS ANDERS
DAN DE ENCYCLIEK RERUM NOVARUM EN DE
TOEPASSING VAN HET EVANGELIE OP MAATSCHAP-
PELIJK GEBIED ».

« VOOR ONS IS KRISTEN DEMOKRAAT DIEGENE DIE DE
RECHTVAARDIGHEID EN DE WAARHEID LIEFHEEFT. »
PRIESTER DAENS.

« GIJ KUNT GOD NIET DIENEN EN DE RIJKDOMMEN ».
EVANGELIE.

« STRIJDT VOOR DE RECHTVAARDIGHEID IN DE
[NAAM VAN UW ZIEL ,
STRIJDT VOOR DE RECHTVAARDIGHEID
[TOT TER DOOD ».
ECCL.

E. H. A. DAENS

naar beeldhouwwerk van Pieter Jan BRACKE.

Juli 1957.

VIJFTIG JAREN na het afsterven van Priester Adolf DAENS is het voor iedereen duidelijk dat deze man alles heeft opgeofferd om de onderdrukte arbeiders en de armen ter hulp te snellen.

Het is eveneens duidelijk geworden dat zulks te doen, op dat ogenblik, de belangrijkste plicht was van iedereen die het kon, en op de eerste plaats, van degene die het bewind in handen hadden. Zijn zuivere bedoelingen ten spijt werd Priester Daens met de grootste hardnekkigheid bekampt door bijna alle machten van die tijd. Hij kende de bitterste vervolging, de onrechtvaardigste behandeling, armoede en gebrokenheid. In dat alles heeft hij stand gehouden, met ongewone geestkracht en heldhaftigheid.

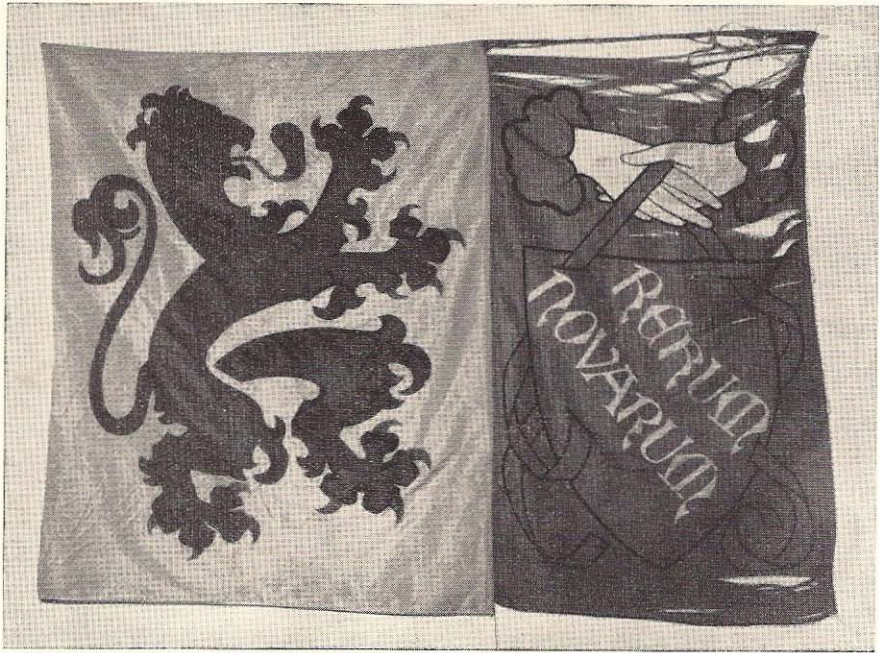
De doeleinden die hij nastreefde, heeft hij altijd bevattelijk en nuchter geformuleerd. Is de strijd bitter geweest, zijn programma was gematigd en ging nooit de grenzen van het redelijke te buiten.

Wat deze man heeft gewild, wordt thans door iedereen, waar hij ook staat, als vanzelfsprekend aanvaard en werd meestal verwezenlijkt. « Om tot de verwezenlijking van dit grootse doel te komen, wijzen wij geen enkele medewerking af », verklaarde hij. Door zijn programma en zijn optreden is hij een element van sociale verzoening geworden, die de tegenstellingen overbrugt om de hand te reiken aan iedereen die van goede wil is.

Door zijn heldhaftigheid en zijn martelaarschap is Priester DAENS de edelste figuur uit de sociale strijd in dit land. In die geest brengen wij hem hulde, in bewondering en erkentelijkheid.

Het herdenkingskomitee :

FRANS DE NEVE, Aalst, voorzitter.
SANDER DE VOS, Aalst, penningmeester.
WILLY DE TURCK, Zandbergen, sekretaris.
JULES DELAFORTRIE, Asse, leden.
BENEDIKT DE COCK, Aalst.
BERT D'HAESE, dr. jur., Hekelgem.
ISIDOR HALLAERT, Herdersem.
JULES TERRIJN, Moeskroen.
EMIEL WILDIERS (†), advocaat, Antwerpen.

EERSTE V L A G.

Het symbool van zijn strijd.

Trouw aan zijn land

Trouw aan zijn volk

Trouw aan God

EREKOMITEE :

- Z. Exc. HEYMAN H., Staatsminister, Sint Niklaas.
Z. Exc. VAN CAUWELAERT Fr., Staatsminister, Antwerpen.
Z. Exc. LILAR A., Minister, Antwerpen
Z. Exc. SPINOY A., Minister, Mechelen.
Z. Exc. VERMEYLEN P., Minister, Brussel.
De Heer BLANCKAERT Fr. Burgemeester, Aalst.
De Heer D'HAESELEER L., volksvertegenwoordiger, Schepen, Aalst.
De Heer MARIEN N., Gouverneur van Oost-Vlaanderen, Gent.
De Heer ROPPE L., Gouverneur van Limburg, Hasselt.
Z. E. P. Kan. SCHOLL, O. Praem, Turnhout.
Z. E. P. STRACKE, S. J., Borgerhout.
Dom. V. VAN DE VIJVER, O. S. B., Dendermonde.
Z. E. P. VAN ISACKER, S. J., Antwerpen.
Dom. A. VERMEREN, O. S. B., Dendermonde.
Z. E. P. WILDIERS N. M., O. Cap., Antwerpen.
De Heer COOL A., Voorzitter van het A. C. V., Brussel.
De Heer MOLTER A., Senator, Antwerpen.
De Heer SANTENS M., Senator, burgemeester, Oudenaarde.
De Heer SEGERS P. W., Senator, oud-minister, Antwerpen.
De Heer VAN OUDENHOVE Edg. senator, Denderhoutem.
Mevrouw VAN DAELE - HUYS, Volksvertegenwoordiger, Tielt.
De Heer BERGHMANS K., volksvertegenwoordiger, Mol.
De Heer DE MEYER P., volksvertegenwoordiger, Hasselt.
De Heer DE PAEPE Pl., volksvertegenwoordiger, Gentbrugge.
De Heer DE TAEYE Alf., volksvertegenwoordiger, oud-minister, Kortrijk.
De Heer EECKMAN P., volksvertegenwoordiger, Eeklo.
De Heer LALMAND Edg., volksvertegenwoordiger, oud-minister, Schaarbeek.
De Heer LOOS G. F., volksvertegenwoordiger, Wommelgem.
De Heer MERTENS., volksvertegenwoordiger, Meerle.
De Heer MORIAU E., volksvertegenwoordiger, Aalst.
De Heer PEETERS L., volksvertegenwoordiger, Turnhout.
De Heer VAN CAENEGHEM M., volksvertegenwoordiger, Kwaremont.
De Heer VAN DEN BERGHE A., volksvertegenw., Burgem., Nederboelare.
De Heer VERBAANDERD C., volksvertegenwoordiger, Grimbergen.
De Heer VERBOVEN O., volksvertegenwoordiger, Burgemeester, Westerlo.
De Heer WAGEMANS H., volksvertegenwoordiger, Antwerpen.
De Heer REIJNTJES Robert, algemeen directeur van de N. V. «Het Volk», Gent.
De Heer Directeur van dagblad «'t Vrije Volksblad», Brussel.
De Heer VAN DEN BERGHE K., Bestendig Afgevaardigde, Ninove.
De Heer VAN GEERT A., Bestendig Afgevaardigde, Aalst.
Mevrouw PETIT Sylvia, gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer CLAUD G., advokaat, gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer DE HAECK G., oud-senator, gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer DEPREEZ E., gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer DE SMET R. A., gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer KEYMEULEN L., gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer SMEKENS J., gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer STELEMAN G., gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer VAN HOORICK B., gemeenteraadslid, oud-volksvertegenw., Aalst.
De Heer VAN HOVER H., gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer VAN SINAY L., gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer VERLEYSEN W., gemeenteraadslid, provinciaal raadslid, Aalst.
De Heer WAEGEMAN A., gemeenteraadslid, Aalst.
De Heer GABRIELS G., geneesheer, provinciaal raadslid, Lede.
De Heer COUSSENS J., burgemeester, Kortrijk.
De Heer ROOSENS P., burgemeester, Meerbeke.
De Heer VAN DE KERKHOVE M., burgemeester, Outer.
Mevrouw Viktor BOCOQUE, Aalst.
Mevrouw Jan COESSENS, Aalst.
Mevrouw Clotilde DEBARE, Rekkem.
Mevrouw Viktor DE VOS, Aalst.

Mevrouw Lod. DOSFEL, Dendermonde.
 Mevrouw LISY Aimé, Welle.
 Mevrouw August MOENS, Wichelen.
 Mevrouw Jozef PRAET, Zandbergen.
 De Heer AMANT Fr., Aalst.
 De Heer AVOUX P., Hofstade.
 De Heer BACKAERT J., Aalst.
 De Heer BEECKMAN G., Aalst.
 De Heer BEECKMAN H., Okegem.
 De Heer BOONE A., Denderleeuw.
 De Heer BROECKAERT A., geneesheer, Geraardsbergen.
 De Heer BUYS Fr., Aalst.
 De Heer CARDIJN J., Hoogleraar, Leuven.
 De Heer CASTEELS V., gewezen burgemeester, Mere.
 De Heer CAUDRON Ort., bestuurd. van de S. M. «Redt U Zelfen», Ganshoren.
 De Heer CAUDRON Ph., Moorsel.
 De Heer COLLIN F., Voorzitter van de N. V. « Kredietbank », Brussel.
 De Heer COOL J., gewezen burgemeester, Lede.
 De Heer CORNIERE Fr., Aalst.
 De Heer DAELEMAN H., Aalst.
 De Heer DAEM A. J., geneesheer, Nieuwerkerken.
 De Heer DE BAERE J., ingenieur, Erpe.
 De Heer DE BEUL M., Aalst.
 De Heer DE BISSCHOP Fr., Aalst.
 De Heer DE BISSCHOP M., apotheker, Aalst.
 De Heer DE BOE M., Zottegem.
 De Heer DE BRABANTER, geneesheer, Doel.
 De Heer DE BRUECKER L., schilder, Aalst.
 De Heer DE BRUYN L., gewezen provinc. raadslid en burgem., Denderleeuw.
 De Heer DE CONINCK Th., Meldert.
 De Heer DE GEEEST H., Aalst.
 De Heer DE GOLS K., Aalst.
 De Heer DE KEGEL R., Erembodegem.
 De Heer DE LILLE J., Maldegem.
 De Heer DE LOOF J., geneesheer, Aalst.
 De Heer DE LOOSE Edmond, Aalst.
 De Heer DEMEDTS A., letterkundige, Kortrijk.
 De Heer DE MEERSMAN Fr., Aalst.
 De Heer DE NEVE G., Aalst.
 De Heer DE NEEF J., Aalst.
 DE PALLIETERS, reisgezelschap, Antwerpen.
 De Heer DE RIDDER M., Waasmunster.
 De Heer DE ROP K., Moorsel.
 De Heer DE SCHEPPER R., Aalst.
 De Heer DE SUTTER P., Nieuwerkerken.
 De Heer DE TURCK Fr., Idegem.
 De Heer DE TURCK R., Geraardsbergen.
 De Heer DE VOCHT L., toondichter, 's Gravenwezel.
 De Heer DE VRIENDT R., geneesheer, Denderhoutem.
 De Heer D'HAESELEER, Welle.
 De Heer DUBOIS Fr., Herzele.
 De Heer DUFOUR A., geneesheer, Aalst.
 De Heer DUJACQUIER A., Aalst.
 De Heer EEMAN R., gewezen burgemeester, Welle.
 De Heer ELAUT L., geneesheer, Gent.
 De Heer FASSEEL K., landbouwer, Meldert.
 De Heer GITSELS J., Lo.
 De Heer GOUBERT G., geneesheer, Aalst.
 De Heer GRAVEZ H. geneesheer, oud-senator, Aalst.
 De Heer HALLAERT E. A., Aalst.
 De Heer HERREMANS Fr., Zandbergen.
 De Heer HULLEBROECK E., toondichter, Brussel.
 De Heer KEYMEULEN J., Aalst.
 De Heer LATEUR Fr., letterkundige, Ingooigem.
 De Heer LE BON C., advokaat, Schepen te Antwerpen.

De Heer LIEVENS Petrus, Aalst.
 De Heer LUYSTERMANS R., Ninove.
 De Heer MADDENS R., geneesheer, Geluwe.
 De Heer MARECHAL J., Eeklo.
 De Heer MARTENS G. M., Toneelschrijver, Deurle.
 De Heer MEGANCK P., Aalst.
 De Heer MERLEVEDE D., geneesheer, Gent.
 De Heer MERMANS A., Schilde.
 De Heer MOENS Fl., Gent.
 De Heer MULLER A., Aalst.
 De Heer MUYLAERT J., Aalst.
 De Heer OTTE Roger, gemeenteraadslid, Sint Lievens Houtem.
 De Heer OTTOY H., Erembodegem.
 De Heer PAELINCKX J., Aalst.
 De Heer PAEPE Cyriel, kunstschilder, Aalst.
 De Heer PAUWELS Fr., afgevaard. beheerder «Noordstar en Boerhaave», Aalst.
 De Heer PRAET M., Jette.
 De Heer PRIEELS Cl., Aspelare.
 De Heer ROELANDT G., Nieuwerkerken.
 De Heer ROELANDT J., Aalst.
 De Heer ROMBAUT K., Aalst.
 De Heer ROOSEN Em. dr. phil., Aalst.
 De Heer RUBBENS P., geneesheer, Gent.
 De Heer SCHOLLAERT Aug., Aalst.
 De Heer SONCK K., Denderhoutem.
 De Heer SONCK P., Denderhoutem.
 De Heer TACK F., Aalst.
 De Heer TALLIER Raym., Aalst.
 De Heer THIENPONT Fr., Aalst.
 De Heer TRANCHET M., inspecteur « La Foncière », Welle.
 De Heer THUYBAERT J., Aalst.
 De Heer UYTTENHOVE S., Aalst.
 De Heer VAN CAEKENBERGHE J., Teralfene.
 De Heer VAN DEN BERGHE A., Appelterre.
 De Heer VAN DEN BERGHE E., oud-volksvertegenwoordiger, Aalst.
 De Heer VAN DEN BERGHE G., Geraardsbergen.
 De Heer VAN DER ELST V., Aalst.
 De Heer VAN DER HAEGEN V., Kerksken.
 De Heer VAN DER LINDEN, geneesheer, Erondegem.
 De Heer VAN DER PLAETSE Ant., declamator, Tielt.
 De Heer VANDERSCHULDEN R., Deerlijk.
 De Heer VANDERSLOTEN J. C. A. geneesheer, Aalst.
 De Heer VAN DE VONDEL Aug., Aalst.
 De Heer Dr. M. VAN HAEGENDOREN, Conservator van het
 Algemeen Rijksarchief te Brussel.
 De Heer VAN HOOFF J., toondichter, Boechout.
 De Heer VAN KEYMEULEN V., apotheker, Aalst.
 De Heer VAN LEEMPUTTE R., dokter, Velzeke.
 De Heer VAN LUL A., Sint Agatha Berchem.
 De Heer VAN MOERKERKE G., Etterbeek.
 De Heer VAN NECK A., apotheker, Aalst.
 De Heer VAN NUFFEL C., Herdersem.
 De Heer VAN OVERSTRAETEN J., voorzitter van de V. T. B., Aalst.
 De Heer VAN SCHAMELHOUT Okt., Vichte.
 De Heer VAN SCHAMELHOUT R., Hofstade.
 De Heer VERGAUWEN Is., ere-schoolbestuurder, Merelbeke.
 De Heer WIELANT Z. J., Mollem.

PROGRAMMA

28 Juli :

10 uur H. MIS in de Sint Martinuskerk.

10 u. 45' Vorming van de optocht.

Afhalen van de herdenkingsvlag en de bloemen op het stadhuis.

Optocht naar het kerkhof.

Gebeden der overledenen.

« Priester Daenslied » door de groep van Moeskroen.

Gelegenheidstoespraak
door de Heer Ben. De Cock.

Bloemenhulde.

Toespraak door de Heer Kamiel Haekx uit Moeskroen.

Lied : « De Groene Vlag ».

Terugkeer naar de stad en ontbinding van de stoet op het binnenplein van het stadhuis.

PROGRAMMA

4 Augustus :

10 uur ONTVANGST op het stadhuis.

10 u. 30' OPENING van de TENTOONSTELLING
in de zaal van het Belfort.

Gelegenheidstoespraak door
de Heer Sander De Vos.

Bezoek aan de tentoonstelling.

11 u. 30' AKADEMISCHE ZITTING.

Lied : « IWEINSGROET ».

Begroeting door de Heer Burgemeester.

Openingswoord door de Heer Frans De Neve,
voorzitter.

Lied : « Strijdzang der Geuzen ».

Feestrede door de heer ANDRE DEMEDTS,
letterkundige.

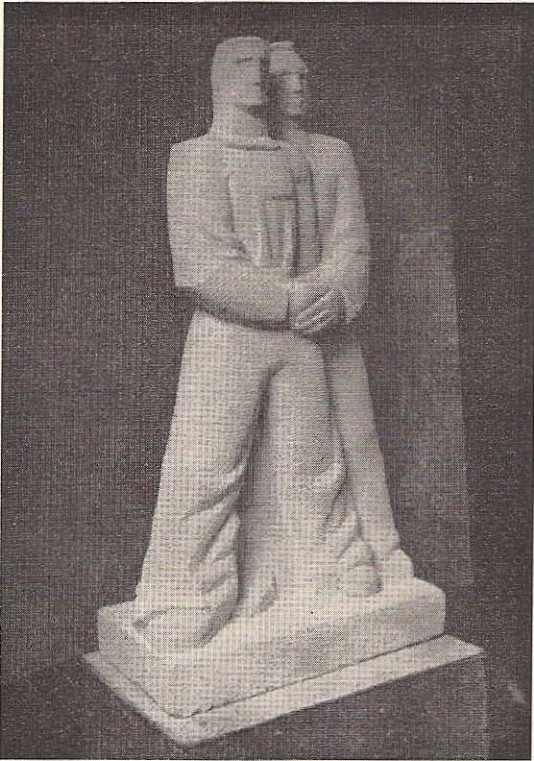
Lied : « PRIESTER DAENS ».

Dankwoord door de Heer J. Delafortrie.

Lied : « Vaarwel mijn Broeder ».

Gezamenlijk : « DE VLAAMSE LEEUW ».

De zanggroep IWEIN staat onder de kundige
leiding van Prof. Amendt uit Brussel.

Beeldhouwer Marc De Bruyn bracht ons in eerste uitvoering een buitengewoon geslaagd ontwerp: «De Priester met de arbeider», het standbeeld dat geplaatst zou worden in de schaduw van St. Maartenskerk op het Priester Daensplein!

Om reden van het urbanisatieplan, kon deze plaats niet als definitief toegewezen worden, waaruit de gedachte groeide een standbeeld op de «Werf» op te richten!

LEVENSBESCHRIJVING

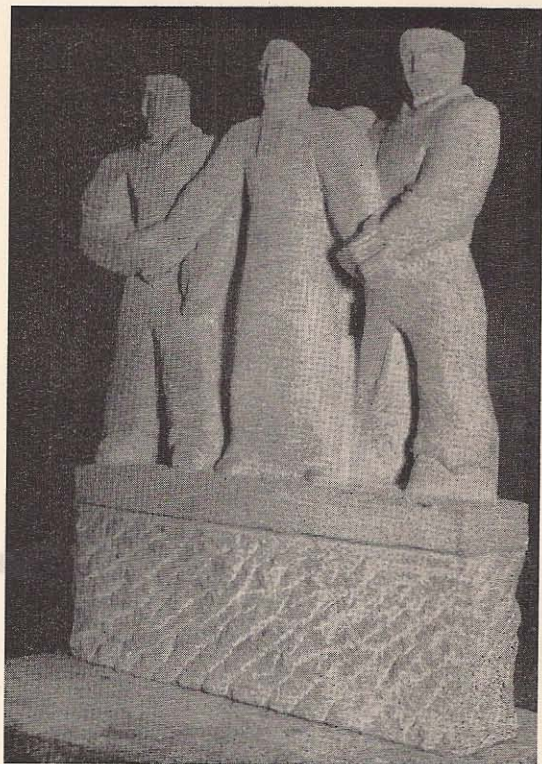

PRIESTER ADOLF DAENS werd te Aalst geboren op 18 december 1839 als zoon van een schaliedekker. Zijn ouders hadden zes kinderen, waarvan twee priester werden. Adolf Daens deed schitterende studies in het college van de Paters Jezuiten. Hij trad in het Gezelschap Jezu, studeerde te Drongen, Bergen en Leuven en werd leraar van de retorika in het college te Turnhout. Na twaalf jaar verliet hij de orde om gezondheidsredenen en werd op een-en-dertig jaar seminarist te Gent. Twee jaren later werd hij Priester gewijd. Op 21 september 1873 celebreerde hij zijn eerste H. Mis in de St. Maartenskerk te Aalst. Hij werd leraar in het college te Oudenaarde, onderpastoor te Kruishoutem, leraar te Sint Niklaas en in het H. Maagdcollege te Dendermonde. Daarna werd hij privé-docent in vooraanstaande Dendermondse families (o. a. bij de latere minister De Bruyn). In 1891 gaf hij nog privé-onderwijs bij de familie Callebaut te Wieze, doch bleef overigens zonder vaste funktie.

In 1893 stichtte hij, samen met zijn broeder Pieter Daens, De Baecker, De Pelsmaecker, Guillemin, Lambrecht, Sterck, Van de Velde en Van Langenhaecke de kristene volkspartij. Bij de verkiezingen van 1894 (eerste maal algemeen meervoudig stemrecht) was de volkspartij genoodzaakt een afzonderlijke lijst in te dienen, omdat de konservatieve katholieken van geen overeenkomst wilden weten. De uitslag was verrassend. Na een ballotage met Charles Woeste werd ook Priester Daens verkozen met 26.853 stemmen. In het kanton Aalst behaalde de volkspartij meer stemmen dan de konservatieve lijst.

Priester Daens zetelde in de Kamer als lid van de rechterzijde, doch stemde onafhankelijk. Hij werd door de konservatieven heftig bekampt. In 1895 werd hij naar Rome geroepen, doch door de Paus niet ontvangen.

Priester Daens stond voor: het zuiver algemeen stemrecht, evenredige vertegenwoordiging zowel in het parlement als in de provincie- en gemeentebesturen, vrije aanduiding van de kandidaten, bepalen van een maximum aantal werkuren en van minimumlonen, wettelijke bescherming van de zondagrust, algemene leerplicht, afschaffing van de loterij in

Het nieuwe ontwerp groeide samen met de stijgende belangstelling ons toegestuurd uit alle lagen der bevolking.

Grootser werd het opzet, symbolischer de uitbeelding, machtiger de uitvoering!

« PRIESTER DAENS OMRINGD DOOR HET ARBEIDERSGEZIN ! »

« Verdediger van het arbeidersgezin uit de jaren van zijn kamp voor de ontvoogding van de werkman ».

« Verheerlijkt door het arbeidersgezin van heden in dank voor de sociale welstand, waarvan hij de grondlegger is geweest ».

Maquette van het in wording zijnde standbeeld dat op een nog te bepalen datum op de « Werf » zal onthuld worden.

Het standbeeld is ontworpen en wordt gebeeldhouwd door de heer Marc De Bruyn uit Aalst.

vervanging door algemene dienstplicht, progressief belastingsstelsel, beschermende maatregelen voor de landbouw, verbetering van de toestand der mobiele arbeiders, vernederlandsing van de Gentse universiteit, gelijkstelling van het nederlands met het frans op alle domeinen. Om dit programma te verwezenlijken oordeelde hij, dat de kristelijke democraten zich autonoom tegen de konservatieven moesten organiseren binnen of buiten de katholieke partij.

In 1896 sloot de volkspartij aan bij de Belgische volksbond, de groepering van alle kristelijke sociale verenigingen. In 1897 werd zij uitgesloten. In 1898 verbood de bisschop van Gent Mgr. Wafelaert aan Priester Daens, zich opnieuw als kandidaat voor te stellen. Priester Daens trok zich terug. Een poging om met de steun van Kardinaal Goossens een functie te bekomen in het aardsbisdom Mechelen, mislukte door het verzet van de konservatieven. Hierop besloot Priester Daens zich opnieuw kandidaat te stellen voor de kamer. In 1899 verbood de bisschop van Gent hem het dragen van het priesterkleed, waarop priester Daens niet inging. In 1902 werd hij te Brussel gekozen, doch in 1906 mislukte hij.

Begin 1907 viel hij dodelijk ziek, een verzoening met de bisschop kwam tot stand. Priester Daens besloot zich uit de politiek terug te trekken, doch reeds op 14 juni 1907 overleed hij aan een hartkwaal, die hem reeds vroeger had ondermijnd. Voor zijn begrafenis had hij afgezien van iedere betoging, doch niemand kon verhinderen dat duizenden armen, arbeiders, vrouwen en kinderen, baden en weenden bij zijn graf.

O GROENE VLAG

Strijdlied.

I

Gegroet, O groene Vlagge,
Gegroet, O Werkersvaan
Gezegend zij de dage
Als g'ons zult vorengaen,
Wanneer wij zullen vragen
Ons Recht en Broodgewin
En voor ons oude dagen
Een steun voor 't huisgezin

} 2 maal

II

Ontplooï uwe brede vouwen,
Over gans de werkerklas
En wil de moed herbouwen
Zoals hij vroeger was
Geef ons de kracht der dappren
Die op Groeningerplein
De Vrijheidsvlag deden wappren
En doodde vals venijn

} 2 maal

III

Gij brengt ons aan de zege
Ge maakt ons volk weer vrij
En leidt ons de wegen
Der nieuwe Maatschappij
Aan U ons bloed ons leven
Wij verlaten nooit uw zij
Wil ons verlossing geven
Help ons uit de slavernij

} 2 maal

IV

Schaart U onder ons Vaandel
Verwerpt het slavenjuk
Wordt allen democraten
Als lafaards niet gebukt.
Verenigen wij ons krachten
Dan zijn we vrij en sterk
Om 't onrecht te versmachten
En lonen voor ons werk.

} 2 maal

REFREIN

O Groene Vlag ! O kleur der weide
Hip, Hip, Hoera ! Hip, Hip, Hoera !
Wij zullen strijden aan uw zijde
Hip, Hip, Hoera ! Hip, Hip, Hoera !

Deze herdenking gaat door met de speciale steun van het « Noordstarfonds », cultureel en wetenschappelijk fonds van de verzekeringsmaatschappij « De Noordstar en Boerhaave » te Gent.
